



שגרירים ישוון ובסיוני בקשה רשמית



סגן ראש-שולחן עיסה חולה ומארח

בדיחות ודמעות

על פי תקדימים קודמים, יש להניח, תתמיד ההתעניינות הכללית בסיבוב ה"איך" - איך הושג המונולוג הזה, מי דיבר עם מי, מי טילמן אל מי, מדוע וכו', יותר מאשר בתוכן דבריו של יוסף טחן, הנדון-למוות במצרים, שגורדינו נחרץ סופית ביום החמישי, בעוון הברחת הרואין.

מובן שלא אוכל לפרט בדיוק איך הושג האישור לבקר את טחן בעיתוי כה רגיש - שבוע אחרי דחיית עידעורו על גורדין-המוות - על כל השלכותיו ומורכבויותיו.

הצורך להיפגש עם טחן התחזק אצלי אחרי שראיינתי את ויאולט, אשתו לפני חמישה שבועות. בעיקבות השאלות הרבות שהעלתה והותירה ללא מענה, ויאולט אמרה אז שאינה מעזה לנסוע למצרים ולהתמודד עם הפגישה הקשה עם בעלה, במקום כילאו. אז עוד היה עירעורו תלוי ועומד, וקרוביו נטו לכיוון התיקוה.

בינתיים הפך הצורך להבטחה מצדו לויאולט, גורם ישראלי בכיר הכין את השגריר, משה ששון, לקראת בואי למצרים, ואילו אני יידעתי את שגריר מצרים בישראל, מוחמד בסיוני, ואת הקונסול המצרי, שעות ספורות לפני צאתי אף הכנסתי את פרקליטו הישראלי של טחן, צבי לידסקי, לתמונה.

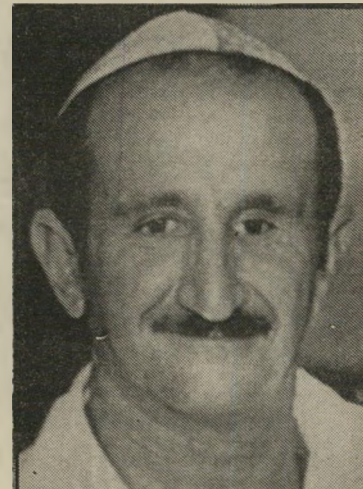
ששון המליץ שאגיש את הבקשה לביקור באמצעות פרקליטו המצרי הנודע, עלי אל-רגל. אך ידעתי שעל אל-רגל אין לסמוך, והחלטתי לפעול דרך שגרירות ישראל במצרים.

כשהגעתי למצרים הסתבר לי שהמשימה אף מסובכת יותר מכך. נאלצתי למשוך שם בכל הקשרים האפשריים: החל משר-המדינה לענייני חוץ בוטרס בוטרס-ע'אלי, דרך סגן-התובע הראשי, חסן עיסא סגן-ראש השולחן הישראלי במשרד-החוץ המצרי, והברי-פרלמנט מצרים שלא אציין את שמותיהם. איש לא נראה נלהב מבקשותי, אם כי כולם, כמוכן, הדגישו שזאת זכותו של טחן לקבל מבקרים.

הרגישות לבקשתי גברה, אחרי שעירעורו נדחה ביום החמישי, והוא הפך הזד היחיד כיום במצרים שכל הערכאות המישפטיות אישרו את עונש-המוות שנגזר עליו.

אחרי שהוברר לכל הגורמים המעורבים, שאינני מתכוונת לוותר על בקשתי, למרות הראיונות המפתים עם אישים מצרים שהוצעו לי תחת

המדינה. היא הביאה לי את זה. היה לי מיפעל מכובד, שבו עברו 250 עובדים, מיפעל לתריסים. תשאלו עליי בי אשרור - את מי שאת רוצה! אני לא פושע מלידה!
אני חושב שאיימו פה על עלי אלי-רגל, אני בטוח בכך. לכן הוא לא הופיע ביום החמישי בבית-המישפט העליון, את רוצה לשמוע איזה מישפט-צדק עשו לי? בבית-המישפט השלום הופיע בשמי עורך-דין ממונה, רשם את שמו לפני תחילת-המישפט. לפתע-פיתאום - מחק את שמו בבהלה ונעלם. שני עורכדין שהיו באולם, הת-



טחן בארץ

מכמה בחינות אני מלך הכלא!

נדבו להגן עליי, מבלי שהכירו בכלל את התיק.

קמתי לדבר במישפט. אחרי עדותי, קמו כנופיה של אנשים, אחד מהם אמר: "אני לא מעוניין שיגנו על ציונים!"

אחרי-כך התברר לי ששני עורכדי-הדין, שהגנו עליי, היו מתלמידים, ולא עורכדין מוסמכים!

לפני חודש היתה פה כתבה בש' בווען, שחוסני מובארק ביטל את כל גיורדין המוות. שמי הוזכר כמי ש' עירעורו כהליכים.

פיתאום, אחרי שבועיים, אני קורא באחד העיתונים של האופוזיציה: "אי-פה יוסף טחן?"

אז התחלתי ממש לחשוש. צריך לדעת לקרוא כאן בין השורות.

אני קונה עיתונים, איך קונה בכסף, מכרתי שעות ששוויו 500 דולר בכסף, לירות מצריות בלבד, מבינה אני קורא עיתונים באוזני אסירים עשירים, שאי-

"מגיע לעונש. אבל שיטפלו בצד הבוליטי של העניין!"

גם יודעים קרואי-כתוב - אז משלמים לי.

האמיני לי, מכמה בחינות אני מלך-הכלא. אני יכול לגרום כאן להרבה דברים. כך שהם (השילטונות) נוהרים איתי.

בעד כל דבר משלמים פה. לי-שילטונות-הכלא אין כסף, כנראה.

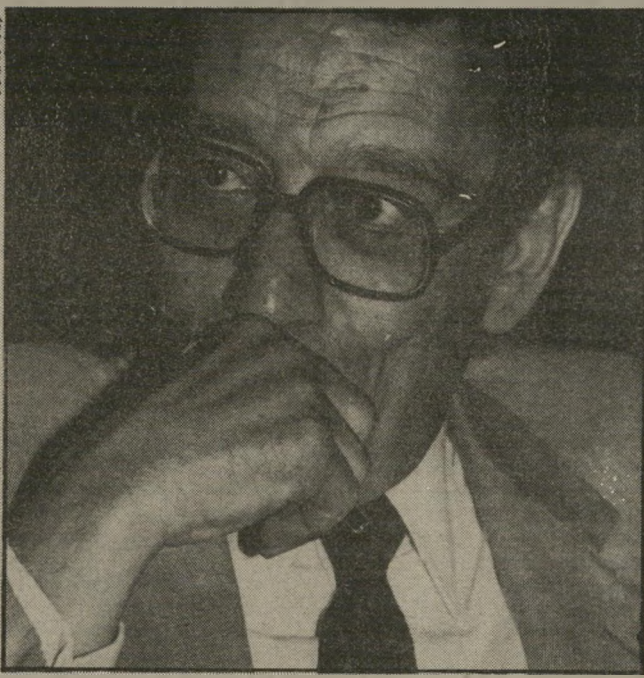
הנה, בשבוע שעבר התקלקלה הנרי רה ליד התא שלי. ליד כל תא באגף הנידונים-למוות יש נורה, כדי שה סוהרים יוכלו לראות בקלות מה קורה בתוך התא. הנורה הלכה, ותארי לעצ' מה, ביקשו ממני חפיתס-סיגריות בשביל להכבת נורה חדשה!

אמרתי לסוהר: "רגע, רגע אחד! אני מוכן לכבד אותך בסיגריות ככה-סתם, בשביל הכבוד שלך. אבל לשלם בשביל ציור של הכלא!"

מה ענה לי? "אתה צודק, יוסף, אבל אין לכלא כסף בשביל כל התיקונים..."

עורך-הדין עלי אל-רגל היה אתמול אופטימי! גם אני אחיה אופטימי כש' יתלו אותי..."

כאן בכלל לא מודיעים מראש. ככה



שר בוטרס-ע'אלי זכותו של אסיר

הראיון עם טחן, הגישה שגרירות-ישראל, בתחילת-השבוע, בקשה רישמית לבקר את טחן בכלאו.

הבקשה הוגשה עבור שלושה אנשים: דויד אפק, הציור הישראלי בשגרירות שהוא מס' 2 בהיררכיה, עורך-הדין צבי לידסקי ואנוכי.

ביום הרביעי כבר דווח בשניים מהחשובים שבעיתוני-מצרים על בקשתנו לבקר את טחן, הדיווח היה חיובי למדי, וניתן היה להבין ממנו, כי בקשתנו תיענה בקרוב בחיוב.

אחרי אין סוף אישורים, הגענו ביום החמישי בצהריים לבאב-אל-חאלק, שם נמצא כלא העירעורים, איסטאנאף.

מול שער-הברזל של הכלא, הנחשב כאחד ממתקני-הכליאה הקשים ביותר במצרים, צבא המון רב, ההמון עמד בסדר ובשקט מופתי. אולי חיכו ההמונים לביקור, ואולי לאפשרות לראות בחטף את יקירהם. אולי רצו להעביר תבילות.

ההמונים התפלגו מייד כשראו את הממליה שלנו. השערים נפתחו. ההמונים המשיכו לעמוד בהשלמה נוראה בחוץ.

אחרי שהפקדנו את דרכונינו, הובלנו אל חדר-המפקד. החדר היה אחרי סיווד טרי. במינה ניצב מקרר קטן וישן. לצידו של המפקד היה

מכשיר-טרנזיסטור קטן. ספה ושלוש כורסות בצבע חום-ישן היוו את הריהוט.

המפקד - תת-גונדר כבן 40, ממושקף, מחוייך - לא חסך מאמץ כדי להוכיח לנו שהכל בסדר. מדי פעם שאל: "קפה מזבוט?! לחיצה על כפתור לצידו, והקפה הגיע."

מקץ כמה דקות של חיכוכים ו-סמול-טוק' הגיע טחן. איש ממוצע-קומה, צנום, לבוש פיז'מה אדומה. מתחת לפיז'מה ביצבצו לבנים ארוכים. ראשו היה עטור במין סרט לבן, דמוי תחבושת. לרגלו היו קבקים בצבע תכלת.

באוויר עמד ריח חריף ביותר של ליזול. בחוץ ניקו אסירים במדים כחולים את הרחבה, ממש ליקקו אותה. לידסקי נגש אותו פעמיים קודם לכן.

האווירה היתה כבדה. טחן הציג מסיכה של אדם שאיבד תיקווה שלא איכפת לו עוד מכלום. אין לו מה להפסיד. הוא דיבר בתערובת של מרירות, ציניות ואפילו אדישות. לאט-לאט, משהסתבר לו שלא נשכח, ושבישראל יש רעש סביבו, התחילו הרגשות לפרוץ. טחן התחיל להראות איכפתיות, ונאחז בכל שביב של תיקוה, ממש התחנן לחייו.

ייצגתי עבורו את הקשר עם העולם החיצון. במצב כזה לא היה מקום לשאלות, שההגיון מחייבן, כגון: מדוע לא חשבת על התוצאות האפשריות לבניך, כשהחלטת להבריח סמים מסוכנים? או: מדוע לא חשבת על הסכנה שבסמים לחייהם של אנשים אחרים?

ההגיון הישר אולי מחייב שאלות כגון אלה, אולם לא גודש הרגשות ומצבי-הרוח המשתנים ששלטו שם.

טחן הוא, אולי, איש פשוט, ששפתו לוקה בשגיאות, אך הוא בחור פיקח, ממולח, בעל כריזמה. אין פלא שלמד כיצד להסתדר אף בתנאים של כלא-העירעורים. טיפוס כמוהו מסתדר בכל מקום.

מצבי רוחו נעו במהירות בין יאוש ואדישות, בין תיקווה ותחנונים ושוב "מרירות ואחר-כך - פסימיות שחורה-משחור, ולפתע - אופטימיות.

הוא אדם משעשע למדי, אפילו במצב כזה. במשך חלקים נרחבים מהשיחה, שנבצר ממני למרסס פן אזיק לו, שיעשע אותנו בסיפורים על חיי הכלא, וכיצד הוא מסתדר שם. מסתדר ומסדר.

התפנית בשיחה היתה כשביקשתי מהמפקד רשות להעביר לו תמונות של אשתו וילדיו. התמונות צולמו על-ידי צלם העולם הזה צבי טל לצורך מדור זה. לפני חמישה שבועות, כאשר התארחו בו ויאולט וילדיה.

תחילה הדחיק טחן את המגע עם מישפחתו. שאותה לא ראה זה שנה וחצי. הוא הניח את התמונות על השולחן שניצב לצידו. כשהן על גבן, אחר-כך, לפתע, הפך אותן ושאל: "מתי זה צולם? מה קורה איתם?" הוא אימץ את התמונות אל ליבו, ודמעות זלגו מעיניו.

מאותו הרגע ואילך גם הקשיב קשב-רב לעידודו של אפק, הציור הישראלי בשגרירות מצרים, שהביקור השמיע עליו קשות.

המפקד, שקיבל, כנראה, הנחיות לאפשר לי לשהות בכלא ככל שנחמף, ולהפגין כלפיי נינוחות, התחיל לגלות סימני-עצבנות. הוא יצא מהחדר, מקץ כמה דקות שבו, כשהוא רגוע ומחוייך, והציע לנו נולדה נוספת של קפה. השארנו לו סכום-כסף עבור הקניות בקנטינה. טחן לחץ את ידינו. אולי רצה לחבק, אבל לא - נותר מאופק. מקץ שניה נעלם, הוחזר לתא הנידונים-למוות, לחכות.

אני ממרסמת את תוכן דבריו של טחן על-ימי בקשתו המפורשת. עם זאת, חלקים נרחבים מהשיחה בת השעתיים ורבע לא יפורסמו. בגלל החשש לשלומו.